

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตที่ผ่านมามนุษย์มีชีวิตรดำรงอยู่ได้เพราะได้รับการสนับสนุนจากโลกธรรมชาติ ในนิเวศวิทยาดังนั้นจึงมีคำว่า "Life-support environment" (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2538:P1-5) ซึ่งหมายถึงสิ่งต่างๆ บนโลกที่เป็นพื้นฐานจำเป็นในการดำรงชีวิตด้านกายภาพของมนุษย์ เช่น ดิน น้ำ อากาศ อาหาร พลังงานและแร่ธาตุต่างๆ และ "Life-support system" ซึ่งหมายถึงกระบวนการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เช่น การปฏิบัติการด้านการผลิตอาหาร ระบบการนำกลับมาใช้ใหม่ (recycling) การดูดซับของเสีย การฟอกอากาศ ฯลฯ กระบวนการเหล่านี้ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการจัดการและควบคุมของมนุษย์ และยังมีอีกหลายกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

จากประวัติศาสตร์อันยาวนาน มนุษย์มีความต้องการสินค้า บริการ ทรัพยากรจากโลกธรรมชาติค่อนข้างน้อย ซึ่งหากมองในระดับโลกความต้องการ (demand) มีมากกว่าการจัดหา (supply) แต่ในส่วนของระดับท้องถิ่นอาจมีการขาดแคลนบ้างแต่ในภาพรวมแล้วมนุษย์ยังไม่มีปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติแต่เมื่อมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้น การใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติเป็นไปอย่างหนักหน่วงแบบ เฝ้ามลาญ สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนชีวิตของโลก (Life-support system) ซึ่งให้อากาศ น้ำ อาหาร พลังงานและแร่ธาตุแก่มนุษย์ถูกคุกคามอย่างหนัก

คำพูดที่พูดกันว่า "ทรัพยากรในดินดินในน้ำ" สะท้อนให้เห็นว่าตลอดเวลาามนุษย์มองธรรมชาติว่าให้ "ของฟรี" ดิน น้ำ อากาศ แร่ธาตุ ฯลฯ เป็นของส่วนรวมที่ใครจะเอาไปใช้เมื่อไหร่ก็ได้ ไม่มีใครสนใจว่าสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมาได้อย่างไรใช้ไปแล้วจะหมดหรือเสื่อมลงหรือไม่ ดังนั้นการเฝ้ามลาญทรัพยากรธรรมชาติอย่างไร้สติของมนุษย์ ประกอบกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของประชากรโลก จึงก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางธรรมชาติและวิกฤติการณ์ทางสิ่งแวดล้อม (environmental crisis) โดยเฉพาะในยุคปลายศตวรรษที่ 20 ที่ชาวโลกเริ่มรู้สึกว่าคุณกอดตันและได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าสังคมอุตสาหกรรมให้ประโยชน์มากมาย สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจไปในทิศทางที่ทำให้ผู้คนมีวิถีชีวิตที่สุขสบาย แต่การเฝ้ามลาญทรัพยากรโดย

ปราศจากการควบคุมและการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีมีส่วนทำให้เกิดปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมกระจายไปทั่วโลก โดยเฉพาะการเผาผลาญเชื้อเพลิงและการทำลายป่าไม้มีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก (Climate change) อย่างรวดเร็ว (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2538: P. 24-25)

ก่อนหน้านี้ ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งมลภาวะ จะจำกัดอยู่ในประเทศอุตสาหกรรมที่ร่ำรวยเท่านั้น แต่ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการแพร่กระจายของการพัฒนาอุตสาหกรรมในทุกภูมิภาคของโลกจึงก่อให้เกิดการแพร่กระจายของมลภาวะทั่วโลกด้วย สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่หนึ่งไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่แต่เฉพาะในพื้นที่นั้น แต่ยังคงลุกลามไปยังพื้นที่อื่นใกล้เคียงหรือไกลออกไป อาทิ ปรากฏการณ์เอล นินโญ่ หรือลานินญา ที่ก่อตัวในมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้เมื่อช่วงปลายปี 2540 รุนแรงกว่าปกติเนื่องจากสภาพอากาศโลกที่ร้อนขึ้นจากปฏิกิริยาเรือนกระจก (greenhouse-effect) ทำให้เกิดอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่หลายส่วนของโลกตลอดช่วงเวลาดังกล่าวจนถึงต้นปี 2541 (National Geographic, March, 1999) ไม่ว่าจะเป็นไฟป่าที่เกิดขึ้นในมลรัฐฟลอริดาและแคลิฟอร์เนียของสหรัฐอเมริกา ที่เกาะบอร์เนียวของอินโดนีเซียจนทำให้เกิดปัญหาหมอกควันในภูมิภาคใกล้เคียง โคลนถล่มและอุทกภัยครั้งเลวร้ายที่สุดครั้งที่ 2 ในประวัติศาสตร์ของเปรู หรือแนวปะการังที่สำคัญของโลกที่บริเวณ Great Barrier Reef ของออสเตรเลียที่มีสีซีดเซียวเนื่องจากกระแสน้ำที่อุ่นขึ้น และมีแนวหินปะการังตายแล้วเป็นระยะ 18 ไมล์ตามแนวฝั่งทะเลตะวันตก

ความรู้พรมแดนของข่าวสารและความทันสมัยของเครือข่ายการติดต่อในโลกปัจจุบัน ทำให้ชาวโลกรับรู้เรื่องราวระหว่างกันและรู้สึกถึงผลกระทบที่ส่งถึงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาโลกร้อนจากการปล่อยก๊าซปฏิกิริยาเรือนกระจกมากเกินไปของอุตสาหกรรมโรงงานจากประเทศที่พัฒนาแล้ว สะท้อนให้เห็นถึงการเชื่อมโยงถึงกันของทุกชีวิตบนโลกนี้ได้เป็นอย่างดี การเชื่อมโยงถึงกันของชาวโลก ทำให้โลกเปรียบเสมือนเป็นชุมชนหรือหมู่บ้านๆ หนึ่ง ที่ทุกคนในชุมชนหรือหมู่บ้านนั้นรับรู้เรื่องราวและแบ่งปันความรับผิดชอบร่วมกัน ต่างกันเพียงวิธีการติดต่อสื่อสารที่ชาวโลกต้องกระทำผ่านสื่อกลางเท่านั้น การรับรู้ปัญหาซึ่งกันและกันทำให้ปัญหาระดับโลกที่เกิดขึ้นเช่นปัญหาสิ่งแวดล้อมกลายเป็นปัญหาร่วมของชาวโลกโดยไม่มีลักษณะภูมิศาสตร์หรือรัฐศาสตร์เป็นเส้นแบ่งว่าปัญหานี้เป็นปัญหาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่เชื่อมโลกเข้าด้วยกันได้ดีที่สุดสื่อหนึ่งเพราะสามารถถ่ายทอดภาพและเสียงได้ในเวลาเดียวกันโดยไม่มีอุปสรรคเรื่องเวลา สถานที่และภาษา การที่สื่อโทรทัศน์สามารถใช้ภาพเคลื่อนไหวมาเป็นหลักฐาน (evidence) ประกอบเนื้อหาข่าวจนทำให้เกิดความ “เห็นจริง” ของผู้รับชม (audience) ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารจนทำให้การรายงานข่าวจากต่างแดนของสถานีโทรทัศน์มีความรวดเร็วฉับไว สามารถทำให้คนในประเทศหนึ่งเห็นภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอีกประเทศหนึ่งได้พร้อมๆ กันด้วยการถ่ายทอดสดภาพโทรทัศน์ผ่านสัญญาณดาวเทียม สื่อโทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลและสร้างความน่าเชื่อถือต่อข้อมูลที่สื่อออกมากกว่าสื่อสิ่งพิมพ์เพราะผู้รับสารสามารถเห็นภาพเคลื่อนไหวได้

“...สื่อมีอิทธิพลต่อคนดูแน่นอน แม้แต่คนทำทีวีเอง อย่างผมทุกวันนี้ไม่เชื่อว่าลำพังตัว แต่ว่าเอ๊ะ เรารู้สึกไปไหนมีแต่คนมองวู๋ มองก็ทักกันอย่างจั้นอย่างงี้ บางคนเข้ามาจับไม้จับมือ...และเวลาไปติชมอร์ฯ นี้ ทหารไทยรู้จักกันหมด มันก็เลยสะตวกเราไง นี่คือการพูดว่าอิทธิพลสื่อโทรทัศน์นี่มันแรง และคนก็เห็น เยอะมากเด็กเล็กๆ ข้างล่างนี้พ่อแม่เขายังไม่รู้จักผมเลยแต่ลูกรู้จัก เห็นผมเดินไปกินข้าวข้างล่าง เรียกจิบ จิตนิยม เยอะมาก มองกันแปลกๆ ด้วยสายตาแปลกๆ...” (คุณชิบ จิตนิยม, ไอทีวี, สัมภาษณ์ 16 ธันวาคม 2542)

เนย์ ทัน (Dr. Nay Htun, 2528) ผู้อำนวยการโครงการสิ่งแวดล้อมสหประชาชาติแห่งภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก กล่าวไว้ว่า

“ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาสาธารณชนตื่นตัวเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น โดยมีสื่อเป็นผู้มีบทบาทสูงยิ่งในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ด้วยการนำเสนอความเคลื่อนไหวด้านนี้อย่างต่อเนื่องซึ่งตราบดีที่ผู้คนรับทราบปัญหาทางสิ่งแวดล้อมมากขึ้นก็ยอมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นเช่นกัน...การตระหนักถึงพิษภัยของปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นความรับผิดชอบของทุกคนเพื่อที่จะได้ช่วยกันจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างถูกวิธี ทั้งนี้อย่างน้อยก็เป็นการรักษามรดกทางธรรมชาติที่ล้ำค่าไว้ให้ลูกหลาน...”

คำกล่าวของเนย์ ทัน สะท้อนให้เห็นว่าการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเป็นระบบของสื่อมวลชนเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมสามารถโน้มนำให้สาธารณชนตื่นตัวและเข้ามามีส่วนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกัน เพื่อป้องกันหรือลดความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อม

จากภารกิจของสื่อมวลชนในฐานะเป็นตัวกลางในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมหรือโลกปัจจุบัน สื่อมวลชนจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมด้วย

ขณะเดียวกันมีการพัฒนาการนำเสนอข่าวนี้ให้ครอบคลุมประเด็นสิ่งแวดล้อมมากขึ้น แม้ว่าที่ผ่านมาการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมจะให้ความสนใจกับข่าวหนัก (hard news) ที่เน้น "เหตุการณ์" ที่มีผลกระทบขนาดใหญ่กับคนหมู่มาก แต่ในระยะหลังสื่อมวลชนเริ่มรายงาน "แนวคิดด้านสิ่งแวดล้อม" ที่อาจจะเป็นประเด็นการประชุมสัมมนา การอภิปราย การทำนายแนวโน้มโดยไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดเป็นเหตุการณ์ขึ้นมา (A.Dahlan,1994 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2540) และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กลายเป็นปัญหาไร้พรมแดนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการรายงานข่าวสิ่งแวดล้อมที่แต่เดิมจำกัดอยู่แต่เฉพาะในเขตท้องถิ่น จังหวัด ชาติหรือภูมิภาคเขตใดเขตหนึ่งมาเป็นวิธีการรายงานข่าวที่ขยายขอบเขตออกไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์นอกบ้านหรือนอกประเทศมากขึ้น

สื่อโทรทัศน์พยายามที่จะแสดงให้เห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะท้องถิ่น หรือภูมิภาค หรือประเทศใดประเทศหนึ่งอีกต่อไป เห็นได้จากที่แต่เดิมสถานีโทรทัศน์ระดับท้องถิ่นจะเป็นผู้หยิบยกและมานำเสนอ ก็เปลี่ยนเป็นสื่อมวลชนที่มีเครือข่ายระดับประเทศและระดับโลกมากขึ้น เช่น สถานีโทรทัศน์ CNN (Cable News Network) ซึ่งจัดเป็นสถานีโทรทัศน์ระดับโลกที่คนทั่วโลกรับชมได้ผ่านดาวเทียม ได้จัดสรรช่วงเวลาสำหรับนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้เป็นบางโอกาส เช่น ช่วง World News, World report หรือ Insight เพื่อสื่อให้ผู้รับชมจากมุมโลกหนึ่งเห็นความเป็นไปเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในอีกมุมโลกหนึ่ง

สื่อมวลชนยังได้ออกมาแสดงบทบาทใช้เชิงรุกผ่านสื่อในรูปของการเรียกร้องให้หลายฝ่ายร่วมมือกันปกป้องสิ่งแวดล้อมและแก้ไขปัญหาก่อนจะสายเกินไป ซึ่งมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพและให้ผลระยะยาว ก็คือการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นในตัวประชาชนทุกคน ด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความรู้ทางสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนได้รู้และเข้าใจถึงอันตรายของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นซึ่งสื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่จะกระจายข่าวสารความรู้สู่มวลชนได้อย่างกว้างขวาง (จิรวรรณ กมลรัตนโยธิน, 2536)

ท่ามกลางกระแสการตื่นตัวของกรารายงานข่าวสิ่งแวดล้อมในสื่อมวลชนต่างประเทศที่นำเสนอแทรกเข้ามาในรูปของข่าวต่างประเทศ (International News) ผ่านสำนักข่าวต่างชาติ (International News Agency) เพื่อกระจายข่าวไปยังทั่วทุกภูมิภาคของโลก ทำให้เกิดการรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมในมวลหมู่ประเทศต้นสังกัดของสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิก ด้วยเหตุนี้สื่อโทรทัศน์ของไทยซึ่งอาศัยสำนักข่าวต่างชาติในการผลิตข่าวต่างประเทศ อาทิ สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) ของอังกฤษ หรือสำนักข่าวเอพี (Associated Press) ของสหรัฐอเมริกา จึงได้รับข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมมาถ่ายทอด เสนอต่อ หรือ ส่งถ่ายข้อมูลที่ได้รับให้แก่ประชาชนในประเทศรับรู้ด้วย

อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดในเรื่องเวลาออกอากาศและข้อจำกัดอันเกิดจากปัจจัยภายในองค์กร เช่น นโยบายสถานี คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการผลิตและออกอากาศ รวมถึงเวลาในการนำเสนอ ฯลฯ ล้วนเป็นสิ่งที่มื่อทธิพลต่อการนำเสนอข่าวสารอย่างยิ่ง นอกจากนี้ภาษา "ต้นฉบับ" ที่ใช้เป็นภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล ไม่ใช่ภาษาไทยที่เป็นภาษาแม่หรือภาษาที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะคำศัพท์เฉพาะ (Technical terms) ที่ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะทางเป็นหลัก ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ต่อสื่อมวลชนไทยที่จะทำหน้าที่เชื่อมต่อข้อมูลข้ามชาติเหล่านี้มายังผู้รับหรือผู้ชมในฐานะที่เป็นกระบอกเสียงที่จะต้องรายงานความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ จากความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาบทบาทหน้าที่และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีผลต่อการทำงานของสื่อมวลชน

เนื่องจากคุณลักษณะประการหนึ่งของข่าวต่างประเทศก็คือข่าวที่มีเนื้อหาไกลตัวจากสังคมไทย (กฤษดา กิตติวัฒน์, 2534) เป็นเรื่องราวที่เกิดในสังคมอื่น ข่าวต่างประเทศจึงถูกวางอยู่ในช่วงท้ายของรายการข่าวตามหลักคุณค่าข่าวเรื่อง "ความใกล้ชิด" ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุการณ์สำคัญ หรือน่าสนใจจริงๆ เช่น การสิ้นพระชนม์ของเจ้าหญิงไดอาน่า เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2540 การจับกุมนายอันวาร์ อิบราฮิม รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีคลังมาเลเซียหลังถูกปลดจรรยาในสู่ความเคลื่อนไหวทางการเมือง เมื่อคืนวันที่ 20 กันยายน 2541

ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นในประเทศไทยและยังสถานะของข่าวต่างประเทศที่ดูเป็นเรื่องไกลตัวด้วยแล้ว ดังนั้นการจะศึกษาว่าสื่อโทรทัศน์ไทยมีบทบาทต่อการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมโลก หรือเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศมายังผู้รับชมชาวไทยอย่างไรนั้น ควรจะศึกษาถึงกระบวนการนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่ผ่านรายการข่าว

ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องการคัดเลือกหรือหยิบยกมาถอดความ ความสั้น-ยาวของเนื้อหา ช่วงเวลา การนำเสนอ รวมถึงปริมาณความถี่ซึ่งวิธีนี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของโทรทัศน์ไทยในการนำเสนอปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกด้วย และจะทำให้ทราบได้ว่ากระบวนการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศของผู้ปฏิบัติงานในสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ มีปัจจัยอะไรกำหนดบ้าง

ปัญหานำวิจัย

1. สถานีโทรทัศน์ไทยแต่ละช่อง ซึ่งได้แก่ 3-5-7-9-11 และ ไอทีวี มีขั้นตอนการคัดเลือกข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศอย่างไร
2. ปัจจัยหรืออิทธิพลอะไรที่ทำให้สถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเลือกที่จะนำเสนอหรือไม่นำเสนอหรือเลือกที่จะถอดความข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการคัดเลือกข่าวสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข่าวต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ 3-5-7-9-11 และ ไอทีวี
2. เพื่อศึกษาประเด็นและลักษณะเนื้อหาข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศของสถานี โทรทัศน์แต่ละช่อง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยหรืออิทธิพลที่เกี่ยวข้องต่อความคิดที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องเลือกที่จะนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ รวมถึงนโยบายข่าวของแต่ละสถานี

สมมติฐานของการวิจัย

1. สถานีโทรทัศน์ไทยแต่ละช่องนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศในปริมาณมากหรือน้อยใกล้เคียงกันเพราะขึ้นอยู่กับแหล่งข่าวหรือสำนักข่าวต่างประเทศ
2. ในแง่คุณภาพเนื้อหา มีรูปแบบ หรือวิธีการนำเสนอที่คล้ายคลึงกันนั่นคือเป็นการรายงานแต่เพียงผิวเผิน เพราะจำกัดด้วยเวลาการออกอากาศ
3. ปัจจัยที่ทำให้เจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศเลือกแปลหรือไม่เลือกแปลข่าวสิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะส่วนตัวของเจ้าหน้าที่แปล บรรณารักษ์หรือผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ความสนใจ ความถนัดหรือไม่ถนัดในการแปลคำศัพท์ทางวิชาการ ที่บางครั้งต้องอาศัยทักษะการแปลรวมถึงความรู้ทางวิทยาศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่นำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 5 7 9 11 และไอทีวี ในช่วงเวลาที่มีการออกอากาศจนจบรายการข่าวภาคค่ำเวลา 19.30 น. โดยแยกศึกษาแต่ละช่องในช่วงเวลาข่าวที่ต่างกัน

ช่อง 3 ศึกษาทุกช่วงเวลาข่าวทุกวัน ระหว่าง 1-31 มีนาคม 2542

ช่อง 5 ศึกษาเฉพาะข่าวภาคเช้า 05.30, 09.00, 10.00 12.00 15.00 น. (วันเสาร์-อาทิตย์) ในสัปดาห์ที่ 1,3 และ 4 ของเดือนมิถุนายน

ช่อง 7 ศึกษาเฉพาะข่าวภาคเช้า 05.30 น. ทุกวัน ระหว่าง 12 กรกฎาคม- 12 สิงหาคม 2542

ช่อง 9 ศึกษาเฉพาะช่วงข่าวภาคเที่ยงวัน 12.00 น. ระหว่าง มีนาคม – กรกฎาคม 2542 ศึกษาสัปดาห์เว้นสัปดาห์

ช่อง 11 ศึกษาเฉพาะข่าวภาคค่ำ 19.00 น. ระหว่าง พฤษภาคม – สิงหาคม 2542 : ศึกษาสัปดาห์เว้นสัปดาห์

ช่องไอทีวี ศึกษาเฉพาะข่าวภาคค่ำ 19.00 น. ทุกวัน ระหว่าง 12 มิถุนายน – 12 กรกฎาคม 2542

สื่อโทรทัศน์ไม่ได้บันทึกปริมาณการเข้า-ออกของข่าวต่างประเทศ ยกเว้นช่อง 5 ที่ทำการบันทึกข่าวที่รับเข้ามาและแปลออกไปทุกวัน และสำนักข่าวที่เป็นสมาชิกคือสำนักข่าวรอยเตอร์ ซึ่งถือเป็นสำนักข่าวร่วมที่โทรทัศน์ไทยเป็นสมาชิกอยู่ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาปริมาณข่าวต่างประเทศและประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อมที่สำนักข่าวรอยเตอร์ส่งมาให้เพียงสำนักข่าวเดียวและศึกษาจากช่อง 5 เป็นหลัก แต่เนื่องจากช่อง 5 มีระบบการจัดเก็บข้อมูลแบบ manual ทำให้การจัดเก็บข้อมูลง่ายต่อการสูญหาย บางช่วงเวลามีการบันทึกหรือจัดเก็บแบบลวกๆ ไม่ประณีต เป็นอุปสรรคต่อการรวบรวมปริมาณข่าวเข้า-ออกเป็นอย่างยิ่ง

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สำนักข่าวต่างประเทศ (International news agency) หมายถึง แหล่งข่าวต่างประเทศที่สถานีโทรทัศน์ไทย 3,5,7,9,11 และไอทีวี ทำสัญญาซื้อข่าวและสัญญาณภาพ ได้แก่ สำนักข่าวรอยเตอร์ (Reuters) สำนักข่าวเอพีทีเอ็น (APTN) และสำนักข่าวเอเอฟพี (AFP)

ข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ (International environment news) หมายถึง บทข่าวสิ่งแวดล้อมที่ได้จากสำนักข่าวต่างประเทศ ได้แก่ ข่าวทุกประเภทที่เสนอเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหามลพิษต่างๆ การอนุรักษ์และทำลายทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า การจับกุมผู้ลักลอบค้าสัตว์ป่า การแพร่พันธุ์ของสัตว์ สัตว์เกิดใหม่ ความสามารถพิเศษของสัตว์และสัตว์ รายงานสภาพแวดล้อม สารพิษปนเปื้อนในอาหาร การเคลื่อนไหวเพื่อรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมของกลุ่มหรือองค์กรอนุรักษ์ต่างๆ ตลอดจนผลงานการค้นคว้าวิจัยทางสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง เทคนิคการวิจัยที่ใช้ศึกษาเนื้อหาสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่ปรากฏทางโทรทัศน์ในที่จะวิเคราะห์ปริมาณความถี่ในการนำเสนอของโทรทัศน์ละช่อง ประเภทของเนื้อหา รูปแบบที่นำเสนอ ช่วงเวลา หลังจากนั้นใช้วิธีทางสถิติเพื่อตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูล

กระบวนการคัดเลือกและการนำเสนอ หมายถึง วิธีการและขั้นตอนในการคัดเลือก การลำดับความสำคัญของเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมต่างประเทศที่ถอดความออกอากาศ ทั้งในเรื่องของประเภทเนื้อหา รูปแบบ และเกณฑ์ในการตัดสินใจแปล/ไม่แปล นำ/ไม่นำออกอากาศ ซึ่งปัจจัยหลายประการที่มีบทบาทและส่งผลต่อกระบวนการดังกล่าว ในที่นี้แบ่งเป็นปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ นโยบายสถานี บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว เจ้าหน้าที่แปลข่าวต่างประเทศ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ และปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่ สำนักข่าวต่างประเทศ สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมโลกและการแข่งขันของสื่อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการณ์ความเป็นจริงของการนำเสนอเนื้อหาข่าวสิ่งแวดล้อมโลกของสถานีโทรทัศน์
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจนำเสนอเนื้อหาข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบุคคลากรของแผนกข่าวต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ และเป็นแนวทางในการร่วมรณรงค์เพื่อการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม